

Dnr :JN2019/3-3

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Linda Ternström | Bygg- och miljöchef
033-430 55 90 | linda.ternstrom@bollebygd.se

Jävsnämnden

Buagärde 1:2, 1:9 samt Råssa 1:11 – förbud mot att använda avfall för anläggningsändamål

Förslag till beslut

Jävsnämnden beslutar att förbjuda Massoptimering i Väst AB med organisationsnummer 556974-6828 att utan erforderligt tillstånd använda avfall för anläggningsändamål på fastigheterna Buagärde 1:2, 1:9 samt Råssa 1:11. Verksamheten bedöms medföra mer än ringa risk för förorening varför verksamheten är tillståndspliktig enligt 29 kap. 34 § miljöprövningsförordningen. Syftet med verksamheten gällande uppläggning av massor bedöms även vara oklart varför verksamheten även kan vara tillståndspliktig såsom en deponi för icke-farligt avfall. Övrig verksamhet på området såsom återvinningsverksamheten berörs inte av förbudet.

Beslutet fattas med stöd av 26 kap. 9 och 19 § § miljöbalken med hänvisning till 2 kap. 2, 3 och 7 § § miljöbalken.

Ärendet

Våren 2015 presenterade Fraktkedjan Väst Anläggning AB sina planer på att etablera verksamhet på Buagärde 1:2, 1:9 och Råssa 1:11 för politiker i kommunen. De beskrev att syftet med verksamheten var att ta tillvara på schaktmassor i regionen och förädla råmark till industritomter.

2016-05-23 lämnades följande information till Bollebygds kommun:

”Inom anläggningen kommer en lastmaskin och en grävmaskin att finnas på plats. Innan recyclingen kan starta behöver ett område fyllas upp och terrängmodelleras så att verksamheten kan bedrivas optimalt.”

Baserat på denna information upprättades ett arrendeavtal mellan Bollebygds kommun och Fraktkedjan Väst Anläggning AB. Avtalet sträcker sig mellan 2016-07-08 – 2026-06-31.

Att marken genom genomförandet av arrendeavtalet kan ställas om till industrimark utgör en viktig anledning till att Kommunen är intresserad av att ingå arrendeavtalet.

Kommunfullmäktige har tagit beslut om att konkurrensutsätta anslutande entreprenad mot motorvägen och har då beställt en strukturskiss jämte underlag. 2018-06-21 lämnade Ramböll över strukturskiss för området jämte ett PM vad gäller geoteknik till Bollebygds kommun. Av denna framgår att det behövs vidare detaljplanering av området för att kunna använda det som industrimark:

- Vid framtida planläggning behöver naturvärdena beskrivas närmare.
- Geoteknisk utredning krävs. Torven skulle behöva avlägsnas för att undvika framtida sättningar.

- Vattenfrågorna och höjdsättningen behöver detaljstuderas.

- En förprojektering av områdets infrastruktur rekommenderas .

Massoptimering Väst AB lämnade 2015-11-20 in ett par anmälningsärenden enligt miljöbalken till samhällsbyggnadsnämnden.

- Anmälan om avfall för anläggningsändamål: Avsikten var att använda rena avfallsfraktioner för att anlägga en återvinningsstation för att ta emot och återvinna rena schaktmassor. För att få en bra yta att arbeta på behövde marken fyllas upp och planas ut med ca 120 000 m³ massor under en treårsperiod. Senare anmäldes också att borrkax från bergsborrning skulle tas emot i sedimentationsdammar. Avvattnat stenmjöl skulle användas till fylla.

- Anmälan om mellanlagring, sortering och bearbetning av avfall: Avsikten var att bedriva recyclingverksamhet på marken.

Vid bedömning om anmälan kunde accepteras eller inte beaktades det faktum att

anläggningen skulle byggas under relativt kort tid (tre år), att verksamhetsutövaren angav att verksamheten skulle ge ringa miljöpåverkan och att det fanns ett framtida syfte med anläggningen (omställning till industrimark vilket angivits i dialogen med kommunen såsom fastighetsägare).

Beslut om försiktighetsmått meddelades i omgångar alltefter kompletteringar i ärendet. I dessa trycker miljöenheten på att kringliggande bäckar inte får grumlas på sådant sätt att 25 mg/l susp överskrids, att området ska bommas för att hindra olaglig deponering och att det ska finnas mottagningskontroll av samtliga massor.

Massoptimering skickade inför verksamhetens start augusti 2016 ut följande information till närboende;

- "Hej! Ni får den här informationen med anledning av att Massoptimering Väst AB har för avsikt att på fastigheterna Buagärde 1:2 och 1:9 starta en recyclingverksamhet där överskottsmassor och liknande material ska kunna mellanlagras och återvinnas. Innan verksamheten startar kommer en skogsbil in till området att förstärkas och förlängas. Det framtida verksamhetsområdet kommer att vara inom grönmarkerat område nedan och tillfartsvägen kommer att gå längs med den röda linjen.

Miljö- och byggenheten i Bollebygds kommun har beslutat att verksamheten får bedrivas med särskilda försiktighetsmått, där det bland annat är beslutat om bullernivåer, verksamhetstider och kontrollprogram. Om ni har några frågor kan ni kontakta oss. (Samt kontaktuppgifter)"

Massoptimering har därefter lämnat in halvårsrapporter för verksamheten med följande mängduppgifter:

2016 : 510 m3 avfall

2017: 13935 m3 avfall

2018: 46590 m3 avfall

Totalt: 61035 m³

I det PM som Ramböll tagit fram 2018-06-21 inför kommunens strukturskiss anges "Höjdnmätningen visade på en förändring av höjder från tidigare underlag, där skillnaden i massor uppskattades till ca 135 000 m³. Redan upplagda massor är av okänd kvalitet men bedöms delvis bestå av blålera".

Augusti 2018 inkom en fråga om man kunde ta emot vissa transporter nattetid på Buagärde. Då verksamheten fram till dess fungerat bra medgavs ändrade körtider 2018-08-21 under en provotid på 10 veckor.

2018-09-25 inkom en anmälan från en granne om att en damm på Buagärde 31 missfärgats av Massoptimering Västs arbete. Vid inspektion noterades att dammens vatten var helt grått och att stora mängder flytande lermassor deponerats på Massoptimerings anläggning.

Massoptimering Väst AB:s ledning stoppade på miljöenhetens uppmaning omgående leveranserna av flytande borrhslam till anläggningen. Vid samtal med CleanPipe framkom att de på uppdrag kört 900 ton borrhslamvatten från PEABs bygge i Olskroken till Buagärde. Mycket finsediment från detta borrhslamvatten hamnade i intilliggande skog och myrmark.

Miljöenheten har därefter vid upprepade tillfällen noterat att flytande lermassor deponerats, att egenkontrollen inte fungerar som avsett och att finmaterial läcker ut från verksamheten på ett okontrollerat sätt. Verksamheten kan ha påverkat eller riskerar att påverka omgivningen mer än ringa.

Då stora mängder ej packningsbar lera (> 60 %) deponerats på området bedömdes att det fanns risk för framtida skred och sättningar. Dessa risker hade inte beaktats av Massoptimering Väst AB eller utretts på ett fackmannamässigt sätt innan

anläggningen påbörjades. Med stora risker för differentialsättningar i området kommer fastighetsägaren inte att kunna använda marken som planerat.

2018-12-19 beslutade jävsnämndens presidie att:

1. förbjuda Massoptimering Väst AB med organisationsnummer 556974-6828 att använda avfall för anläggningsändamål på fastigheterna Buagärde 1:2, 1:9 och Råssa 1:11 för att bygga etapp 4. Beslutet gäller omedelbart även om det överklagas.
2. förbjuda Massoptimering Väst AB med organisationsnummer 556974-6828 att framöver använda lera, kvicklera och siltjord enligt Statens geotekniska institutions definitioner som avfall för anläggningsändamål på fastigheterna Buagärde 1:2, 1:9 och Råssa 1:11 på grund av hög risk för grumling. Beslutet gäller omedelbart även om det överklagas.
3. Massoptimering Väst AB med organisationsnummer 556974-6828 förbjuds ta emot avfall för anläggningsändamål på området fram till dess att nedanstående försiktighetsmått utförts och redovisats till jävsnämnden. Åtgärderna ska redovisas till jävsnämnden senast 2018-02-15 därefter ska ett skriftligt beslut om att verksamheten har uppfyllt försiktighetsmått tas av jävsnämnden innan verksamheten kan återupptas. Om jävsnämnden inte anser att tillräckliga åtgärder genomförts kan nämnden komma att lägga förbud på verksamheten.
 - En ordentlig sedimentationsdamm anordnats i enlighet med vad som sagts i ursprunglig anmälan och av vad som är påkallat med tanke på de stora mängder lösa massor som just nu ligger på området. Behövs en reningsanläggning för att säkra att utgående vatten är fritt från suspenderade ämnen ska en sådan installeras.
 - Skogsvägen beläggs med material som hindrar att finsediment når bäcken.
 - Gruset som lagts i bäcken tas bort manuellt och utan att i onödan grumla vattnet samt att en geologisk barriär görs på den sida om vägen som hör till anläggningsområdet.
 - Områdets stabilitet har beräknats på ett fackmannamässigt sätt och man kan visa att både släntstabilitet och totalstabilitet klarar ytterligare laster och att det inte finns

risk för framtida skred och sättningar.

Massoptimering inkom 2019-02-07 med en geoteknisk stabilitetsutredning samt beräkning av dimensioner för anlagd sedimenteringsdamm.

2019-02-19 meddelade Massoptimering att alla åtgärder för Buagärde är åtgärdade enligt nedanstående:

- Den norra delen av den nybyggda dammen, vid utloppet, är nu inklädd med infiltrationssand och makadam.
- Den delen av vägen som ligger nära vattendrag att ytbeläggas med ett lager asfaltsgranulat på. Granulatet binder dammet och har lagts ut med en lagertjocklek på cirka 50 mm.
- Gruset är borttaget från diket.

Miljöenheten gjorde inspektion på platsen 2019-03-01 och konstaterade följande:

- Asfaltsgranulat har lagts på vägen
- Dammen är mer ordnad men är halvfylld med vatten. Dessutom har dimensioneringen gjorts utifrån att det är morän och grus i branta slänter, inte finlera. Detta gör det osäkert om dimensioneringen av dammen är tillräcklig.
- Vägen in till området var inte bommad, låset gick inte att använda och platsen var obevakad.
- Gruset i bäcken ligger kvar.

Noteringarna vid inspektionen har meddelats Massoptimering och svar inväntas.

Kommunicering

Kommunicering har skett muntligt med verksamhetsutövare

Bedömning

Jävsnämnden gör bedömningen att den föroreningsrisk som uppstår vid fortsatt mottagning av avfall för anläggningsändamål är mer än ringa. Verksamhetsutövaren har brutit mot försiktighetsmått som fastställts i samband med anmälan om avfall för anläggningsändamål genom att massor har placerats okontrollerat på området och

därefter läckt ut och orsakat grumling. Grumlingen har inte anmälts till kommunen. Massoptimering har även brutit mot sitt kontrollprogram då grumligt vatten läckt ut från området. Grumligt vatten från området har läckt ut i ett naturområde och i ett vattendrag med höga naturvärden såsom groddjur samt flodpärlmussla.

Den föroreningsrisk som uppstått, genom att vattenhaltiga lermassor förts in i området för att använda för anläggningsändamål är mer än ringa. Det är verksamhetsutövarens ansvar att vid beslut om att ta in vattenhaltiga massor, med de risker det medför vad gäller läckage, att avgöra om föroreningsrisken skulle bli mer än ringa, d v s att verksamheten därmed skulle bli tillståndspliktig. Enligt 2 kap 3 § miljöbalken är verksamhetsutövare skyldig att vidta skyddsåtgärder för att förebygga miljöpåverkan, d v s innan negativ miljöpåverkan inträffar.

Vid flertalet tillfällen har bommen till området stått öppen, trots påpekande från tillsynsmyndigheten om vikten av kontroll, och området har varit obevakat vilket innebär att det inte funnits en säkerställd kontroll över vilka massor som tillförts området. Vid syn på platsen 2019-03-11 var låset trasigt, bommen öppen och anläggningen obemannad. Detta innebär en risk att okontrollerade massor tillförts området. Massoptimering har angett att totalt 61 035 m³ material har tillförts området. Vid inmätning av Ramböll i juni 2018 gjordes bedömningen utifrån scanning och jämförelse mellan nuläge och tidigare lantmäterihandlingar att tillförd mängd massor till omgivningen är cirka 135 000 m³. Mellanskillnaden i uppgifterna behöver utredas närmare.

Material som tillförts bäcken utanför verksamhetsområdet har trots påpekande från tillsynsmyndigheten inte avlägsnats från bäcken än. Verksamhetsutövaren har genom e-post meddelat att åtgärden är vidtagen, vilket vid syn på platsen 2019-03-01 inte visade sig stämma. I dialog med verksamheten därefter har Massoptimering i Väst AB lovat om att avlägsna gruset och förstora den sedimentationsdamm som inrättats i området.

Av såväl kommunens planbesked SBN § 153 2015-10-05 som av kommunens strukturskiss framtagen under 2018 framgår att området framöver ska användas som industrimark. Det är oklart om nuvarande verksamhet kan uppfylla syftet med framtida markanvändning på grund av de tillförda massornas kvalitet. Fram till idag har området till stora delar fyllts med ej packningsbar lera. Konsulten som anlitas i samband med strukturskissen rekommenderar att området fylls med friktionsmassor.

Enligt Massoptimerings egna geotekniska utredning kan sättningar på 0,25-1 meter uppstå under en tioårsperiod då lösa leror använts som fyllnadsmaterial. Delar av området övertäcks enligt PM Geoteknik (Ramböll) av torv med risk för differentialsättningar om detta material inte avlägsnas. Det innebär att det inte är säkerställt att fastighetsägarens framtida markanvändning, industrimark, kan uppfyllas.

Det är tveksamt om syftet med anläggningen för Massoptimerings egen planerade verksamhet, d.v.s. ytor för hantering av återvunna massor, uppfylls. Det är tveksamt om ytorna kan användas i recycling-verksamhet redan efter tre år som framgår av anmälan till kommunen. De höjder som byggts upp i området är överdimensionerade för att enbart syfta till Recyclingverksamhet.

Jävsnämnden gör sammantaget bedömningen att verksamheten ger mer än ringa påverkan på omgivningen och att syftet med anläggningen inte är tillräckligt tydlig utan att verksamheten är att se som kvittblivning av massor, d v s en deponi. Vidare gör jävsnämnden bedömningen att det är nödvändigt att förbjuda verksamheten fram till dess erforderliga tillstånd inhämtats (inklusive en miljökonsekvensbeskrivning). Detta för att kunna säkra framtida markanvändning samt minimera omgivningspåverkan. Åtgärden att förbjuda verksamhet bedöms rimlig i förhållande till risken för skada i kringliggande miljö samt risken att områdets framtida markanvändning äventyras.

Lagstöd

26 kap 9 § Miljöbalken

En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

26 kap 19 § Miljöbalken

Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön skall fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd skall också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. Den som bedriver sådan verksamhet skall lämna förslag till kontrollprogram eller förbättrande åtgärder till tillsynsmyndigheten, om tillsynsmyndigheten begär det. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om kontrollen.

2 kap 2 § Miljöbalken

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

2 kap 3 § Miljöbalken

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa

försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

2 kap 7 § Miljöbalken

Kraven i 2-5 § § och 6 § första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder

29 kap 34 § Miljöprövningsförordningen

Tillståndsplikt B och verksamhetskod 90.131 gäller för att återvinna icke-farligt avfall för anläggningsändamål på ett sätt som kan förorena mark, vattenområde eller grundvatten, om föroreningsrisken inte endast är ringa.

Beslutsunderlag

- Anmälan inkom 2015-11-20, Miljö 2015/192-1
- Kontrollplan inkom 2015-11-20, Miljö 2015/192-2
- Situationsplan inkom 2015-11-20, Miljö 2015/192-3
- Beslut om försiktighetsmått 2016-06-30, Miljö 2015/192-7 SBN M 2016/54
- Beslut om försiktighetsmått 2017-04-11, Miljö 2015/192-17, SBN M 2017/27
- Inspektionsrapport 2017-10-18, Miljö 2017/133-15
- Sektionsritning inkom 2017-12-07, Miljö 2017/133-18
- Översiktskarta etapp 1, 2, 3, inkom 2017-12-07, Miljö 2017/133-19
- Inspektionsrapport 2018-09-27, Miljö 2018/296-9
- Föreläggande 2018-10-05, Miljö 2018/66-11, SBN M2018/109
- Anmälan om misstänkt miljöbrott, 2018-10-01, Miljö 2018/296-6

- Översiktskarta etapp 4, inkom 2018-11-30, Miljö 2018/66-18
- Inspektionsrapport 2018-12-14, Miljö 2018/66-24
- Beslut om förbud 2018-12-19, JN 2018/36-2, JN 2018/12
- Stabilitetsutredning inkom 2019-02-07, JN 2018/36-5 resp 6 och 7
- Svar på beslut om förbud inkom 2019-02-07, JN 2018/36-7
- Mailkonversation om färdiga åtgärder 2019-02-19, JN 2018/36-12
- PM Strukturskiss samt Geoteknik Inkom 2019-03-05, JN 2018/36-13
- Planbesked Buagärde SBN 2015/266-6 § 153

Skickas till

Delges: Massoptimering AB

BOLLEBYGDS KOMMUN

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Linda Ternström

Camilla Landén

Bygg- och miljöchef

Miljöinspektör